

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ศึกษาระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
- 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 และ 3) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 204 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จำนวน 96 คน รวมทั้งสิ้น 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา ในเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยทักษะด้านการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิค เรียงลำดับจากมากไปน้อย ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ประสิทธิภาพโดยรวมและทุกรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก และด้านความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3. ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ร่วมกันส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนโดยภาพรวม มี 2 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน และด้านความคิดรวบยอด ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ และในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{\text{tot}} = 1.303 + 0.403 X_3 + 0.245 X_5$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{\text{tot}} = 0.473 X_3 + 0.327 X_5$$

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและจัดการศึกษาให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ มีการจัดระบบโครงสร้างและการจัดการศึกษาของไทย การกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่ มีเอกภาพในการจัดการศึกษาเฉพาะกลุ่มมากขึ้น ซึ่งการจัดการศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ถือว่าการจัดการศึกษาเฉพาะกลุ่ม โดยมีนโยบายจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเด็กด้อยโอกาส 10 ประเภท ได้แก่

1) เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงานหรือแรงงานเด็ก 2) เด็กเร่ร่อน 3) เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศ 4) เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือเด็กกำพร้า 5) เด็กถูกทำร้ายทารุณ 6) เด็กยากจน (มากเป็นพิเศษ) 7) เด็กในชนกลุ่มน้อย 8) เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด 9) เด็กได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ และ

10) เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จากนโยบายดังกล่าวจึงทำให้โรงเรียนมีคล่องตัวในการบริหาร มีอิสระในการบริหารจัดการ เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการจะต้องเป็นผู้บริหารแห่งการเรียนรู้ มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ตลอดเวลา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเห็นความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้ทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้สรุปได้ว่า ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณี ใจเพิ่ม (2546 : 63) บุญชัย ช่างชัย (2547 : 128) อารีย์ วรวงษ์ (2548 : 120) และ ทนงศักดิ์ เจริญชัย (2549 : 126) พบว่า ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นกัน

เมื่อพิจารณาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยทักษะด้านการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิค เรียงลำดับจากมากไปน้อย ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนการสอนเป็นทักษะที่มีความจำเป็นสำหรับงานในหน้าที่หลักของผู้บริหารและเป็นงานส่วนใหญ่ที่สุดของระบบ เป็นศูนย์กลางและเป็นหัวใจของสถานศึกษา และจากนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่มีการปรับโครงสร้างและการกระบวนการจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 27 วรรคสอง ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสารของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ จึงเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงการมุ่งเน้นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการสนับสนุนให้ดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

นอกจากนี้ยังพบว่า ช่วงเวลาที่ดำเนินการวิจัยเป็นช่วงเวลาที่กำลังปรับหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 50 โรงเรียนทั่วประเทศกำลังดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2552 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช

2551 เนื่องจากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เป็นโรงเรียนต้นแบบหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2552 จำนวน 9 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2552 จำนวน 41 โรงเรียน จึงมีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้เป็นไปตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเห็นความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ทักษะการบริหารด้านการเรียนการสอน จึงส่งผลให้ระดับทักษะการบริหารด้านการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทักษะด้านอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เดรกและโรว์ (Drake and Roe, 1986 : 29 - 30) ที่กล่าวว่า ทักษะด้านการเรียนการสอนเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร ในฐานะผู้นำทางการศึกษา ซึ่งจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการสอนและการเรียน ต้องเป็นผู้มีภูมิรู้และป็นนักวิชาการ แนวคิดนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สแตนเลย์ (Stanley , 1964 อ้างถึงใน ชาลี บ่ายเที่ยง, 2548 : 40) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ลักษณะของผู้บริหารในอนาคต ได้ข้อคิดเห็นว่าผู้บริหารในอนาคตนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ มีการศึกษาดี เป็นครูที่มีความรู้ความสามารถ มีลักษณะธรรมชาติของการเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ดี และเป็นคนที่มีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง มีจินตนาการ มีความกล้าหาญ เมื่อได้เข้ามารับตำแหน่งและร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ต้องมีการยอมรับริเริ่ม กล้าที่จะทำการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อให้บรรลุแนวทางใหม่ในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ บุญชัย ช่างชัย (2547 : 128) ที่พบว่า ระดับทักษะการบริหารด้านการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทักษะด้านอื่นๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาลี บ่ายเที่ยง (2548 : 76) ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเรียนการสอน มีระดับทักษะการบริหาร อยู่ในระดับมาก

สำหรับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานส่วนใหญ่ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มีการกำหนดรูปแบบและกรอบงานที่ชัดเจน ผู้บริหารจึงสามารถดำเนินการตามภาระขอบข่ายงานที่กำหนดไว้ จึงปรากฏผลทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านเทคนิค เป็นด้านที่มีค่าน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับทักษะด้านอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทองศักดิ์ เจริญชัย (2549 : 122) ที่พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 มีระดับทักษะทางการบริหารงาน ด้านเทคนิคน้อยที่สุด

2. ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ประสิทธิผลโดยภาพรวมและทุกรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนในปัจจุบันได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง และยังมีการตรวจสอบที่ชัดเจน เป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่ง

กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดให้โรงเรียนทุกแห่งต้องมีการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก ซึ่งโรงเรียนต้องถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อรองรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างน้อย 5 ปีต่อครั้ง ทำให้โรงเรียนต้องพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย คำประดิษฐ์ (2547 : 92) ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 1 - 2 มีประสิทธิภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทนงศักดิ์ เจริญชัย (2549 : 128) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกข้อ

เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นรายด้าน พบว่า ทุกรายด้านมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับ สิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ ประสิทธิภาพด้านความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก และความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย คำประดิษฐ์ (2547 : 92) ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 1 - 2 ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูศรี ถนอมกิจ (2550 : 119) ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

สำหรับประสิทธิภาพของโรงเรียนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะความด้อยโอกาสของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ทั่วประเทศต้องรับนักเรียนที่ด้อยโอกาสตามลักษณะที่กำหนดไว้ 10 ประเภท ได้แก่ 1) เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงานหรือแรงงานเด็ก 2) เด็กเร่ร่อน 3) เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศ 4) เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือเด็กกำพร้า 5) เด็กถูกทำร้ายทารุณ 6) เด็กยากจน (มากเป็นพิเศษ) 7) เด็กในชนกลุ่มน้อย 8) เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด 9) เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ และ 10) เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เมื่อเด็กเหล่านี้เข้ามาศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จึงเป็นการรวมภาระงานที่หลากหลายและเกิดความยากลำบากในการ

ปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน การพัฒนาการเรียนการสอนจึงต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต คุณธรรม จริยธรรม การยอมรับการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งจุดเน้นของการจัดการศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ทุกโรงเรียน คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเน้นการสอนด้านวิชาชีพ เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะในการประกอบอาชีพ รักในงานสุจริต เป็นคนดีมีคุณธรรม มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตนตามกฎหมายของสังคม แสดงออกในทางที่ดีงาม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุข จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับประสิทธิผลด้านอื่นๆ ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอำภา ปิยามย์ (2549 : 77) ได้ศึกษาภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงใต้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยประสิทธิผลด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับประสิทธิผลด้านอื่นๆ ของสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2551 : 29) พบว่า โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มีคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับคุณภาพในด้านอื่นๆ

3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อภิปรายผลได้ ดังนี้

ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มี 2 ด้าน คือ ทักษะด้านการเรียนการสอน และทักษะด้านความคิดรวบยอด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายด้าน ซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษา การบริหารโรงเรียนมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีการกระจายอำนาจ รวมถึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการใน 4 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 31 - 32) คือ การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปวิชาชีพ และการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ สถานศึกษาจึงมีอำนาจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานแกนกลาง ซึ่งการดำเนินการต่างๆ จะไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมี

ความรู้ความสามารถในฐานะผู้นำทางการศึกษา จำเป็นต้องมีทักษะด้านการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ เดรกและโรว์ (Drake and Roe, 1986 : 29 - 30) ที่กล่าวว่า ทักษะด้านการเรียนการสอนเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในฐานะผู้นำทางการศึกษา ซึ่งจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการสอนและการเรียน ต้องเป็นผู้มีภูมิรู้และป็นนักวิชาการ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังต้องมีทักษะด้านความคิดรวบยอด เพื่อที่จะต้องพยายามปรับปรุงการดำเนินงานให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ ต้องรู้จักใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผล มีความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ การใช้ทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารจึงเป็นความสามารถ ความชำนาญในการมองเห็นภาพรวมของหน่วยงานย่อยตามโครงสร้างขององค์กร มีความสามารถในการประสานงานต่างๆ เข้าด้วยกัน มีความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีความสามารถในการวินิจฉัยสิ่งต่างๆ อย่างรอบคอบ มีการกำหนดนโยบาย การวิเคราะห์เพื่อวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาอย่างครอบคลุม อันส่งผลให้การปฏิบัติงานต่างๆ ในองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2546 อ้างถึงใน สักดิ์ศรี สนจิตร, 2549 : 58) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารควรรู้จักการกำหนดนโยบาย จุดประสงค์และขอบเขตของงาน สามารถวิเคราะห์งานของตน วินิจฉัยการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อหน่วยงาน รู้ถึงความต้องการของชุมชน มีความรู้เรื่องหลักสูตรทุกระดับชั้นในสถานศึกษาของตน และสามารถประเมินผลการปฏิบัติงานได้

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญชัย ช่างชัย (2547 : 128) ได้ทำการวิจัยเรื่องทักษะการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการประกันคุณภาพภายในในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอด และด้านการเรียนการสอน ส่งผลต่อกระบวนการประกันคุณภาพทั้งโดยภาพรวมและแยกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณี ใจเพิ่ม (2546 : 63) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการบริหารงานมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทนงศักดิ์ เจริญชัย (2549 : 128) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 และตัวแปรที่สามารถทำนายประสิทธิผลของ

โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 คือ การใช้ทักษะทางความคิดรวบยอด และการใช้ทักษะทางเทคนิค

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพอย่างดียิ่ง และเกิดประสิทธิผลในองค์กรนั้น จะต้องใช้ทักษะการบริหารงานหลายด้าน โดยเฉพาะทักษะด้านการเรียนการสอน และด้านความคิดรวบยอด

ส่วนทักษะการบริหารของผู้บริหาร ที่ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มี 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีความละเอียดซับซ้อน การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพอย่างดียิ่ง และเกิดประสิทธิผลในองค์กรนั้น จะต้องใช้ทักษะการบริหารงานหลายด้านมาประกอบกัน ซึ่งทักษะทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นของผู้บริหารที่ใช้ในการบริหารงานอยู่แล้ว และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทักษะการบริหารของผู้บริหารทั้ง 5 ตัว กล่าวคือ เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทักษะการบริหารของผู้บริหารทั้ง 5 ตัว พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันในทุกข้อมูอยู่ในระดับสูง โดยทักษะด้านการเรียนการสอน กับทักษะด้านเทคนิค มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุด รองลงมาคือทักษะด้านความคิดรวบยอด กับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านเทคนิคกับทักษะด้านความรู้ความคิด ตามลำดับ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีความสัมพันธ์กันในทุกข้อมูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe, 1986 : 29 - 30) ได้ให้ทรรศนะว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความคิด มีสติปัญญา จำเป็นต้องรู้เทคนิควิธีการทำงาน ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของการบริหาร จะส่งผลให้การบริหารการศึกษาประสบผลสำเร็จและเป็นส่วนสำคัญที่เป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างทักษะด้านอื่นๆ นอกจากนี้ ธรรมรส โชติคุณุชร (2538 อ้างถึงใน ศักดิ์ศรี สนจิตร, 2549 : 49) มีความเห็นสอดคล้องกับ สันติธร ภูรภักดี (2542 : 29 - 30) กล่าวว่า ทักษะที่เป็นความต้องการร่วมกันของการบริหารแต่ละระดับ คือ ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งทักษะนี้มีความสำคัญในการบริหารงานทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของโรเบิร์ต แอล แคทซ์ (Robert L. Katz, 1955 อ้างถึงใน บุญชัย ช่างชัย, 2547 : 45) ที่กล่าวว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นความสามารถของผู้บริหารในการปฏิบัติงานและใช้ดุลพินิจเกี่ยวกับ

การทำงานร่วมกับบุคคลอื่น เป็นการรู้จักใช้คนสร้างระบบความร่วมมือระหว่างผู้ได้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงานฝ่ายต่างๆ เพื่อให้กิจกรรมต่างๆ ขององค์กรประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรนำทักษะการบริหารมาปรับใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียนในส่วนที่นำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด และเพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียนในส่วนที่มากอยู่แล้วให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การใช้ทักษะการบริหารแต่ละด้าน ผู้บริหารต้องใช้ดุลยพินิจในการเลือกใช้ทักษะการบริหารในด้านต่างๆ ให้ถูกต้อง เหมาะสมกับ คน งาน และ โอกาส ซึ่งถ้าใช้ทักษะในการบริหารที่ถูกต้อง เหมาะสมแล้ว ก็จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นอย่างดี

1.2 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการคัดเลือกและพัฒนาบุคลากร ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดทำหลักสูตร เพื่อฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการใช้ทักษะในการบริหารงาน เพื่อให้ผู้บริหารมีทักษะและสามารถใช้ทักษะการบริหารจนเกิดประสิทธิภาพต่อโรงเรียนสูงสุดต่อไป

1.3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษควรมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีเจตคติทางบวกต่อการเรียนและการประกอบอาชีพสุจริต และผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เพื่อให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น เป็นที่ยอมรับของสังคมและหน่วยงานภายนอก

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่นที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนอื่นๆ ต่อไป

2.2 ควรศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนที่ด้อยโอกาสในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ต่อไป

2.3 ควรศึกษากลยุทธ์ในการสร้างประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อจะได้ทราบ
แนวทางในการพัฒนาโรงเรียน และนำมาใช้พัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิผลบรรลุตามเป้าหมาย
และสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน